

บุรีรัมย์

สังคมสันติสุข...ดอกผลจากธรรมนูญ 9 ดี

ในช่วงที่ผ่านมา ศูนย์คุณธรรมได้วางเป้าหมายขับเคลื่อนสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม โดยผ่านกลไกจังหวัดคุณธรรม ซึ่งเริ่มนำร่องใน 4 จังหวัด ได้แก่ บุรีรัมย์ ราชบุรี พิจิตร และพัทลุง

ส่วนของจังหวัดบุรีรัมย์ **คุณเสรี ศรีหะไตร** ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ ได้นำขบวนทัพเริ่มจากการให้หน่วยงานราชการต่างๆ และชาวบ้านเรียนรู้ร่วมกัน วิเคราะห์สถานการณ์ด้านคุณธรรมในพื้นที่ วางเป้าหมายการฟื้นฟูและดำเนินการเชื่อมโยง ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน โรงพยาบาล โรงเรียน โรงพัก ขยายระดับสู่ตำบล อำเภอ เขต จากนั้นจึงขยายพื้นที่สู่ภาคจังหวัด เพื่อผลักดันให้จังหวัดบุรีรัมย์เป็นสังคมคุณธรรมเต็มรูปแบบ ผู้คนมีวิถีชีวิตที่พอเพียง พึ่งพาตนเองได้

ใช้สังคตส์สิทธิ์ยึดเหนี่ยวใจ “ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี”

โดยเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2557 ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ พร้อมด้วยหัวหน้าส่วนราชการ นายอำเภอ ประธานชมรมกำนัน

ผู้ใหญ่บ้านทุกอำเภอ และประชาชน ได้ประกอบพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตน พร้อมนำธรรมนูญหมู่บ้าน 9 ดี จำนวน 2,546 หมู่บ้าน 38 ชุมชน เข้าทำพิธีเจริญพระพุทธรมนต์ เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ต่อหน้าพระเจ้าใหญ่ อายุเก่าแก่กว่า 300 ปีที่วัดหंस บ้านศิระระแดง ตำบลมะเฟือง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่เลื่องชื่อความศักดิ์สิทธิ์เรื่องสาบาน ก่อนที่ทุกหมู่บ้าน ทุกชุมชนจะนำกลับไปใช้เป็นแนวทางการดูแลกันเองในหมู่บ้านชุมชน

ที่ผ่านมา จากการทำงานประสานกันทุกฝ่าย ทำให้เกิดโมเดลที่สร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน หรือชุมชนเมืองผ่านโมเดลการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์รายกรณี หรือบี-ซีเอ็ม โมเดล (Buriram Case Management Model B-CM Model) จนเกิดเป็น “ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี” คือ

1.เป็นคนดี ด้วยการส่งเสริมให้เคารพกฎกติกา

2.ปัญญาดี ด้วยการอาศัยความร่วมมือยึดหลักบ้าน วัด และหน่วยงานราชการ

3.รายได้สมดุล ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองด้วยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

4.สุขภาพแข็งแรงดี ด้วยการร่วมมือจากหน่วยงานราชการและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

5.สิ่งแวดล้อมดี ด้วยการทำชุมชนให้สะอาด จัดการเรื่องแยกขยะ ตัดหญ้าตามถนนหนทาง

6.สังคมอบอุ่น ทุกคนในหมู่บ้านได้ดูแลลูกหลานอย่างใกล้ชิด

7.หลุดพ้นอาชญากรรม จัดให้มีเวรยามหมู่บ้าน คอยออกตรวจพื้นที่

8.การจัดตั้งกองทุนพึ่งพาตนเอง ให้ทุกคนในหมู่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในกองทุน เวลามีกิจกรรมก็นำเงินของกองทุนมาพัฒนาชุมชน

และดีข้อสุดท้าย คือ **9.การสร้าง** **ความเข้มแข็งของคณะกรรมการหมู่บ้าน** ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการช่วยงานในหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการพัฒนา โดยให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์สูงสุดทุกกลุ่มอาชีพ ทั้งหมดนี้ถือ

เป็นคัมภีร์สร้างอนาคตที่ดีให้ลูกหลาน อีกทั้งเป็นเครื่องมือและแนวทางสร้างสันติสุขความเจริญอย่างมั่นคง ยั่งยืนในทุกหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

“ทำอย่างไรจะทำให้ฐานรากเข้มแข็งเรื่องนี้สำคัญที่สุด เมื่อเกิดอะไรขึ้นหากฐานไม่แน่น ก็เหมือนโดนพายุโคลงเคลงประเทศไทยต้องการสันติสุข หน้าที่ผมคือ **ปูฐานสังคมให้แน่น**” ผู้ว่าบุรีรัมย์กล่าว

โดยกุญแจสำคัญของความสำเร็จ คือ กฎหมู่บ้าน ซึ่งเกิดจากการระดมสมองร่วมกัน สิ่งที่ได้มาทั้งหมดคือ ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข 9 ดี ซึ่งไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็นจารีตประเพณีที่ทุกคนต้องประพฤติปฏิบัติตาม ภายใต้การนำของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และคณะกรรมการชุมชนเมือง (กชช.) เป็นกลไกขับเคลื่อนสร้างบุรีรัมย์สันติสุข โดยผู้ว่าบุรีรัมย์อธิบายว่า

ดีที่ 1 คือ เป็นคนดี ซึ่งเป็นเหมือนกระดูกเม็ดยอด เน้นการกลัวบาป วิธีทำคือเอาความศักดิ์สิทธิ์มาเป็นตัวช่วยการประชุมจะต้องปฏิญาณสาบาน 12 ข้อก่อนทุกครั้ง ฉะนั้นทุกอย่างต้องเริ่มนับหนึ่งและเห็นชอบร่วมกันที่หมู่บ้าน

สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ ก็จะอยู่ในดีที่ 3 (รายได้สมดุล) ต้องยึด 2 ขา คือ

เศรษฐกิจพื้นฐานให้เน้นไปที่พืชอาหาร ขยายไม่ได้แต่ก็ไม่อดตาย เพราะมีข้าวกิน เสมือนมีตู้เย็นข้างบ้าน เอทีเอ็มข้างกาย แต่ต้องปลูก 2 อย่าง ทั้งเพื่อกินกับเพื่อขาย เช่น ต้องทำข้าวออร์แกนิก ซึ่งตอนนี้กำลังขับเคลื่อนทำนาแปลงใหญ่คู่กับธรรมณูญ 9 ดี ที่อำเภอ กะสัง ปลูกในเชิงอุตสาหกรรมพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 5 พันไร่ ซึ่งปลูกเพื่อขายเมล็ดพันธุ์ด้วย คำถามก็คือนอกจากปลูกข้าวแล้วจะทำอะไรต่อดังนั้นต้องมีรายได้เสริมเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นผ้าไหม หรือโอท็อปต้องพัฒนาให้ต่อเนื่องรวมทั้งต้องพึ่งพาตนเองก่อน ซึ่งก็คือ ดีที่ 8 การจัดตั้งกองทุนพึ่งพาตนเอง ต้องหางบฯกันเอง เช่น การรับมือภัยแล้ง โดยชาวบ้านทอดผ้าป่า ลงขันกันซื้อน้ำมัน เพื่อใช้สูบน้ำจากลำน้ำมาเก็บกักไว้ใช้ในช่วงหน้าแล้ง

ขณะเดียวกันยังได้เสนอให้จดทะเบียน “ข้าวภูอัครนิบุรีรัมย์” เป็นข้าวจีไอ (GI) หรือข้าวที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพราะเป็นข้าวหอมมะลิที่ปลูกจากดินภูเขาไฟมีสารอาหารครบถ้วน นอกจากนั้น ยังเน้นเรื่องความปลอดภัย เพราะบุรีรัมย์เป็นเมืองกีฬา มีนักท่องเที่ยวนำมาเยอะ ตอนนี้อยู่ระหว่างการผลักดันให้เปิดด่านถาวรช่องสายตะกู และยกระดับเป็นสนามบินนานาชาติด้วย

“สิ่งดีๆ ที่เกิดขึ้นจากธรรมณูญ 9 ดี เช่น งานศพ งานวัด หรือการจัดงานที่บ้าน จะไม่มีการกินเหล้า เล่นการพนัน ไม่มีการ

ทะเลาะวิวาท คดีต่าง ๆ แทบจะไม่เกิดขึ้นเลย คดีอาชญากรรมลดลง ไม่มีเด็กแว้น หรือมอเตอร์ไซด์ซิ่ง เงินโครงการตำบลละ 5 ล้าน ก็ให้ทำแหล่งน้ำเพื่อแก้ภัยแล้ง ส่วนโครงการตำบลละ 1 ล้านของกระทรวงเกษตรฯ ก็ผ่านกรรมการหมู่บ้าน ประเมินความโปร่งใสได้สูงถึง 98 เปอร์เซ็นต์”

ต้นแบบธรรมณูญ 9 ดี ตำบลสี่เหลี่ยม

ในการขับเคลื่อนธรรมณูญ 9 ดีของจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าที่ตำบลสี่เหลี่ยม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งมีด้วยกัน 8 หมู่บ้าน เป็นต้นแบบของการขับเคลื่อนที่ทำงานอย่างเหนียวแน่นในทุกภาคส่วน ทำให้เกิดผลดีอย่างชัดเจน

โดยธรรมณูญแต่ละข้อ หน่วยงานต่าง ๆ ก็จะแบ่งกันรับผิดชอบแตกต่างกันไป เช่น กำนัน และผู้ใหญ่บ้านก็เน้นไปที่ธรรมณูญข้อที่ 7 และ 9 เรื่องอาชญากรรม กับสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน พัฒนาการเน้นไปที่ธรรมณูญข้อที่ 3 สร้างรายได้ที่สมดุล โรงพยาบาลเน้นไปที่ธรรมณูญข้อที่ 4 สุขภาพดี

กำนันพลกฤต เพ็งประโคน กำนันตำบลสี่เหลี่ยม ซึ่งอาศัยอยู่ในหมู่ที่ 8 บ้านโคกเพชรเล่าว่า กระบวนการทำงานที่สำคัญในการนำธรรมณูญ 9 ดีไปใช้คือการพูดคุย ทำความเข้าใจร่วมกัน ในภาพรวมของอำเภอประโคนชัย เราจะช่วยกันทุก ๆ หน่วยงาน อย่างเช่น โรงพยาบาลส่งเสริม

สุขภาพตำบล เราจะแบ่งเป็นโซนๆ ถ้าโซนไหน มีงานเราก็จะไปช่วยกัน สำนักงานพัฒนา ชุมชนก็เช่นเดียวกัน พัฒนาการรับผิดชอบ ส่วนนี้ มีงานอะไรที่ให้อำเภอในตำบลร่วม พัฒนาการอีกตำบลก็จะมาช่วยดูแลร่วมมือกัน นอกจากนั้น ปัญหาหนึ่งที่เราแก้ไขได้ดี คือ ทุกเย็นวันศุกร์เรามีการจัดจุดตรวจ เพื่อลด ปัญหาวัยรุ่นแข่งรถประลองความเร็ว

ทั้งนี้ในธรรมนูญ 9 ดินนั้น หมู่บ้านแต่ละ แห่งก็เน้นไปในแต่ละด้านแตกต่างกัน ตาม ศักยภาพ เช่น หมู่ที่ 3 เน้นธรรมนูญข้อที่ 1 คน ดี ด้วยการทำความดี ปฏิบัติตามหลักศาสนา ลดละเลิกเหล้า บุหรี่ และอาชญากรรม ด้วย กิจกรรมต่างๆ เช่นสวดมนต์ข้ามปี

หมู่ที่ 1 เน้นธรรมนูญข้อที่ 3 เรื่องรายได้สมดุล เนื่องจากหมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง มีการออมเงินและดูแล กันเอง สามารถเป็นต้นแบบให้หมู่อื่นๆ ได้อีกด้วย

หมู่ที่ 8 เน้นธรรมนูญข้อที่ 5 เรื่อง สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ มีการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอย คัดแยกขยะ อนุรักษ์ธรรมชาติ ห้ามบุกรุกทำลายป่าสาธารณะ ห้ามผู้ใด ก่อมลพิษทั้งทางเสียง ทางอากาศ ทางน้ำ

หมู่ที่ 4 เน้นธรรมนูญข้อที่ 6 สังคม อ่อน โดยคณะกรรมการหมู่บ้านมีการ ประชุมกันทุกเดือน เพื่อหาแนวทางในการ อยู่ร่วมกัน ชาวบ้านมีปัญหาอะไรก็ร่วมแก้ไข

มีการคัดกรองสุขภาพให้ประชาชน ให้ความรู้ เกี่ยวกับยาเสพติด มีการจัดฝึกอบรมอาชีพ เพื่อจะได้มีความเป็นอยู่ที่ดี ครอบครัวจะได้ เข้มแข็ง

จากการทำงานที่ผ่านมา กำนันพลกฤต เล่าว่า อุปสรรคปัญหาแทบจะไม่มี หากจะ มีบ้างก็เป็นเรื่องของการทำงานเข้าใจกับ ชาวบ้านเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติร่วมกัน แต่ อาศัยการพูดคุยสม่ำเสมอผ่านเวทีต่างๆ ทั้ง เวทีระดับหมู่บ้านไปจนถึงระดับตำบล ทำให้ ไม่มีปัญหาใดๆ ที่สำคัญชาวบ้านเห็นผลดีของ การนำธรรมนูญ 9 ดิมาใช้ จึงทำให้เกิดความ ร่วมมือที่ดีมาโดยตลอด

กล่าวได้ว่าปัจจัยความสำเร็จของ การนำธรรมนูญ 9 ดิมาใช้ของที่นี่ คือการให้ ความร่วมมือของทุกภาคส่วน มีการประสาน งานกัน และสามารถเชื่อมโยงความร่วมมือ จากในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ไปจนถึง ระดับจังหวัดได้ โดยมีหัวหน้างานทุกหน่วย ทุกฝ่ายทำงานประสานกัน ทำให้กิจกรรม ที่ทำ มีการร่วมคิด ร่วมทำกันมาตั้งแต่ต้น ก่อให้เกิดความยั่งยืนในการนำไปปฏิบัติ

ทั้งหมดนี้ คือตัวอย่างแนวคิดที่นำ มาใช้กับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดที่ สอดรับกันอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นผลดี ที่จังหวัดต่างๆ น่าจะนำไปเป็นแบบอย่างได้ เช่นเดียวกัน